

Alþingi
Erindi nr. P 141/1824
komudagur 1.3.2013

Nefndarsvið Alþingis
Allsherjar- og menntamálanefnd Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

28. febrúar 2013

Athugasemd vegna frumvarps til laga um Þjóðminjasafn Íslands, mál 583.

Undirritaður fagnar því skrefi sem tekið er með frumvarpinu, en í athugasemdum með því kemur fram að stefnt sé að því að „koma upp sérstakri þverfaglegri rannsóknarstofnun um málefni safna innan vébanda Hugvísindastofnunar Háskóla Íslands, með aðild fræðimanna úr ýmsum greinum við skólann og fulltrúum þriggja höfuðsafna íslensku þjóðarinnar auk fulltrúa annarra safna.“

Til upplýsingar vill undirritaður benda á að í ársbyrjun 2010 var stofnað **Rannsóknarsetur í safnafræðum** sem hefur eftirfarandi að markmiði: „Rannsóknasetur í safnafræðum (RSS) er rannsóknastofnun sem er starfrækt innan Félagsvísindastofnunar. Að rannsóknastofnuninni standa námsbraut í safnafræðum og samstarfsaðilar af vettvangi. Stofnunin heyrir undir Félagsvísindastofnun samkvæmt 3. tölulið 4. mgr. 27. reglna nr. 458/2000 um Háskóla Íslands. Rannsóknasetrinu er ætlað að vera víðtækur vettvangur þverfaglegra rannsókna á sviði safnafræða og leggur jafnframt áherslu á fræðilegt sjálfstæði í þeim verkefnum sem það tekur sér fyrir hendur.“ Í stjórn setursins sitja sitja sjö fulltrúar sem skipaðir eru af eftirfarandi aðilum: Námsbraut í safnafræðum við Háskóla Íslands, Félagi íslenskra safna og safnmanna (FÍSOS), Safnaráði, Félagi íslenskra safnafræðinga, námsbraut í safnafræðum við University College London, og loks situr fulltrúi frá Félagsvísindastofnunni í stjórn.

Lög setursins eru meðfylgjandi þessu bréfi, en þar er hlutverkum þess lýst. Athygli er vakin á eftirfarandi hlutverkum setursins: „sinna rannsóknum á sviði safnafræða“ og „hafa samstarf við innlendar og erlendar rannsóknastofnanir og fræðimenn í safnafræðum og efla tengsl við atvinnu- og þjóðlíf.“ En safnafræði er þverfagleg grein sem byggir á félags-, hug- og náttúruvísindum.

Ein megin röksemdin fyrir stofnun RSS á sínum tíma var að efla sjálfstæðar rannsóknir á safnasviði, en með eflingu sviðsins (sem sést meðal annars á setningu laga Alþingis (Safnalög, lög um höfuðsöfn, osfr.)), er brún þörf á áreiðanlegum upplýsingum og þekkingu er lúta að þessum mikilvægu samfélagslegu, menningarlegu og ferðaþjónustulegu stofnunum. Vegna þessa skýtur skökku við að í athugasemdum með frumvarpinu skuli stefnt að því að stofna eigi þverfaglega stofnun, þegar slík stofnun er nú þegar til innan vébanda Háskóla Íslands. Af þeim sökum er lagt til að málsgreinin sé felld út í heild sinni eða, til vara, að felld séu út orðin að slík stofnun sé „innan vébanda Hugvísindastofnunar.“

Með þessu bréfi er hvatt til þess að með breytingum á lögum um Þjóðminjasafn Íslands sjái málsaðilar til þess að það starf sem nú þegar er til staðar sé styrkt, en ekki grafið undan því.

Virðingarfyllst,

Sigurjón Baldur Hafsteinsson, PhD
Dósent og framkvæmdastjóri RSS, safnafrædi.hi.is

RANNSÓKNASETUR Í SAFNAFRÆÐUM

1. gr. Almennt

Rannsóknasetur í safnafræðum (RSS) er rannsóknastofnun sem er starfrækt innan Félagsvísindastofnunar. Að rannsóknastofnuninni standa námsbraut í safnafræðum og samstarfsaðilar af vettvangi. Stofnunin heyrir undir Félagsvísindastofnun samkvæmt 3. tölulið 4. mgr. 27. reglna nr. 458/2000 um Háskóla Íslands. Rannsóknasetrinu er ætlað að vera víðtækur vettvangur þverfaglegra rannsókna á sviði safnafræða og leggur jafnframt áherslu á fræðilegt sjálfstæði í þeim verkefnum sem það tekur sér fyrir hendur.

2. gr. Hlutverk

Hlutverk RSS er að auka og efla rannsóknir í safnafræðum með því að:

- a) eiga frumkvæði að og sinna rannsóknum á sviði safnafræða.
- b) sinna rannsóknartengdum þjónustuverkefnum á sviði safnafræða.
- c) efla tengsl rannsókna og kennslu á sviði safnafræða.
- d) hafa samstarf við innlendar og erlendar rannsóknastofnanir og fræðimenn í safnafræðum og efla tengsl við atvinnu- og þjóðlíf.
- e) veita nemum í rannsóknanámi aðstöðu og búnað til rannsóknastarfa og veita nemum þjálfun og reynslu í vísindalegum vinnubrögðum með því að gefa þeim kost á að vinna rannsóknastörf á vegum setursins eftir því sem unnt er.
- f) kynna niðurstöður rannsókna, m.a. með útgáfu fræðigreina, gangast fyrir faglegum námskeiðum, fyrirlesturum og ráðstefnum á sviði safnafræða.
- g) vera ráðgefandi á sviði safnafræða, hvort sem það er til hagsmunaaðila, stofnana, fyrirtæki eða annarra
- h) stuðla að útgáfu fræðilegra verka á sviði safnafræða.

3. gr. Aðstaða

Félagsvísindastofnun mun láta RSS í té starfsaðstöðu, svo sem húsnæði og búnað eftir því sem kostur er.

4. gr. Stjórn

Stjórn RS er skipuð sjö einstaklingum til tveggja ára í senn. Námsbraut í safnafræðum tilnefnir tvo í stjórn og skal annar þeirra vera formaður. Félag íslenskra safna og safnmanna

(FÍSOS) og Safnaráð skipa hvor sinn fulltrúa og einn er tilnefndur af Félagi íslenskra safnafræðinga. Námsbraut í safnafræðum við University College London, tilnefnir jafnframt einn fulltrúa í stjórn. Framkvæmdastjóri Félagsvísindastofnunar er jafnframt í stjórn. Þriggja manna framkvæmdanefnd hefur umsjón með daglegum rekstri í umboði stjórnar. Í henni er formaður stjórnar RS, forstöðumaður Félagsvísindastofnunar og fulltrúi tilnefndur af stjórn. Formaður stjórnar RS er jafnframt framkvæmdastjóri setursins.

5. gr. Stjórnarfundir

Stjórnarfundir skulu haldnir einu sinni á ári, en oftast ef stjórnarmaður óskar þess. Að auki skal aðalfundur haldinn í september, að jafnaði þriðja föstudag þess mánaðar. Forstöðumaður boðar stjórnarfundir bréflaga eða í tölvupósti með þriggja vikna fyrirvara. Í fundarboði skal greina frá dagskrá fundar. Halda skal gerðarbók stjórnar og skulu staðfestar fundargerðir færðar í hana. Aðild að aðalfundum eiga, auk stjórnar, allir samningsbundnir samstarfsaðilar, fjárstyrktaraðilar, kennarar í safnafræði og aðrir velunnarar setursins.

6. gr. Verkefni stjórnar

Stjórnin tekur stefnumarkandi ákvarðanir fyrir setrið. Stjórnin sker úr í vafaatriðum sem upp kunna að koma og varða innri starfsemi þess. Stjórnin ber ábyrgð á fjármálum setursins gagnvart Félagsvísindastofnun og sviðsstjóra félagsvísindasviðs. Stjórninni er heimilt að ráða framkvæmdastjóra eða aðra starfsmenn, eftir því sem ástæður og efni gefa til. Stjórn getur skipað fagráð sér til ráðuneytis samkvæmt nánari vinnureglum.

7. gr. Verkefni framkvæmdanefndar

Framkvæmdanefnd heldur mánaðarlega fundi og sér um starfsemi setursins í samræmi við stefnumörkun stjórnar. Hlutverk hennar er að framfylgja stefnumörkun og ákvörðunum um RSS og vera framkvæmdastjóra til styrktar. Framkvæmdastjóri undirbýr stjórnarfundir og vinnur að fjáröflun stofnunarinnar. Hann fylgir eftir verkefna- og rannsóknatengdum störfum stofnunarinnar í nánu samstarfi við framkvæmdanefnd.

8. gr. Fjármál

RSS hefur sjálfstætt fjárhald en reikningshald stofnunarinnar skal vera hluti af reikningshaldi félagsvísindasviðs Háskóla Íslands. Fjárhagsáætlanir og uppgjör skulu kynnt sviðsstjóra félagsvísindasviðs, forstöðumanni Félagsvísindastofnunar og fjárstyrktar- og samstarfsaðilum sbr. 5. gr.

Samþykkt á stjórnarfundum Félagsvísindastofnunar félagsvísindadeildar Háskóla Íslands þann 7. janúar 2011.

